Muistio

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka
Kati Ruohomäki

5.10.2020

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kuuleminen 6.10.2020

EU ilmastolaki (jatkokirjelmä U11/2020) sekä komission tiedonanto ja vaikutusten arviointi EU:n 2030 ilmastotavoitteen korottamisesta (E118/2020)

Komissio julkaisi syyskuussa tiedonannon ja vaikutusarvion EU2030 ilmastotavoitteen kiristämisestä sekä samalla muutosehdotuksen uuden tavoitteen viemisestä EU:n ilmastolakiin. Ilmastolaki on ollut keväästä lähtien parlamentin ja neuvoston käsittelyssä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on ottanut myönteisen kannan EU2030 ilmastotavoitteen kiristämiseen 50–55 %:iin, kun samalla huolehditaan onnistumisen edellytyksistä. EK on jo pitkään tukenut sekä kansallista että EU:n ilmastoneutraalisuustavoitetta, jolloin kasvihuonekaasupäästöt eivät ylittäisi nieluja (esimerkiksi metsänielut sekä hiilidioksidin käyttö tuotteisiin ja varastointi). Pitkän tähtäimen tavoite näyttää yrityksille suuntaa ja luo vakautta investointiympäristöön.

Suomen kannat sekä EU:n ilmastotavoitteen 2030 korottamiseen että ilmastolain muutosehdokseen ovat hyvät. Ilmastolain osalta on lisäksi hyvä, että komissiolle annettavaa ns. delegoitua valtaa päästövähennyspolun ja välitavoitteiden osalta ei kannatettu. Suomen kannasta jäi puuttumaan tuki päästövähennyshankkeiden toteuttamiseen Euroopan rajojen ulkopuolella. Näiden laskeminen mukaan EU:n erittäin kunnianhimoisen uuden tavoitteensa täyttämiseen toisi sekä ilmasto- että kustannustehokkuushyötyjä.

Elinkeinoelämä on määritellyt **viisi onnistumisen edellytystä**, jotka auttaisivat saavuttamaan uuden EU2030-tavoitteen:

1) **Päästövähennyksiä tuottavat demo- ja pilottihankkeet sekä teknologiainvestoinnit pitää saada liikkeelle nopeasti.** Tässä tulee hyödyntää tehokkaasti sekä kansallista että EU:n elvytysrahaa. Olennaista on myös panostaa sähköistymiseen, muihin vähäpäästöisiin energiaratkaisuihin sekä vetyyn ja hiilidioksidin talteenottoon ja käyttöön raaka-aineena.

2) Päästökauppa ja muut markkinaehtoiset ohjauskeinot ovat avainasemassa. Päästökauppa on myös hyödynnettävä keinona huolehtia eurooppalaisyritysten kilpailuedellytyksistä maailmalla, kun EU:n ilmastopolitiikan etumatka kasvaa. **Päästöoikeuksien ilmaisjaon ja epäsuorien sähkökustannusten hyvityksen merkitys korostuu entisestään**, kun uusi 2030-tavoite suurella todennäköisyydellä kiristää päästökattoa ja nostaa päästöoikeuden hintaa. Palvelualoilla päästövähennyksiä edistää sähköveron alentaminen

ja uusiutuvan pientuotannon käytön tuki. Jos kilpailukyky heikkenee, on ryhdyttävä tarvittaviin tukitoimiin.

3) Yritysten investointien etenemistä ei tule hidastaa lainsäädännöllisellä epävarmuudella. EU-sääntelyn valmistelukoneisto ja kansallinen toimeenpano ovat raskas mankeli muutoinkin haastavassa tilanteessa. Siksi olisi tärkeää **minimoida lisäsääntely ja nykyisen lainsäädännön muutokset**, mikäli 2030-tavoitteen saavuttaminen ei sitä välttämättä edellytä.

4) EU:n on tärkeää toimia aktiivisesti kansainvälisessä ilmastopolitiikassa, jotta muut maat saadaan mukaan kiristämään omia tavoitteitaan Pariisin ilmastosopimuksen mukaisesti. **Siksi EU:n kannattaa ajaa muun muassa kansainvälisten joustomekanismien käyttöönottoa.**

5) **Maksimoidaan Suomen positiivinen ilmastovaikutus viennin kautta eli ns. hiilikädenjälki.** Maamme voi olla kokoaan merkittävästi suurempi ilmastovaikuttaja, kun yritystemme vähähiiliset ratkaisut ja tuotteet saadaan mahdollisimman laajasti markkinoille niin EU:ssa kuin muualla maailmalla.

Suomalaiset yritykset haluavat olla ilmastotoimien etulinjassa ja otamme myös vuoden 2030 haasteen vastaan. Se on tärkeä välietappi kohti hiilineutraalia Eurooppaa vuonna 2050. Kunnianhimoiset päästövähennysluvut on mahdollista saavuttaa, kunhan yritysten massiivisille ilmastoinvestoinneille annetaan tehokkain mahdollinen vetoapu. Tätä vetoapua on nyt saatavilla: EU:n ja Suomen elvytysrahoitusta on suunnattava vauhdittamaan yritysten kestävää kasvua.

Paras tulos saadaan, kun ilmasto- ja energiapolitiikan käytännön toimeenpano suunnitellaan yhdessä elinkeinoelämän kanssa. Suomessa on saatu hyviä kokemuksia ilmastopolitiikan ja eri toimialojen yhteistyöstä esimerkiksi vähähiilisyystiekarttojen laadinnassa. Tästä on hyvä jatkaa!